

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
เรื่อง การพ้นจากตำแหน่งของนายกเทศมนตรีและการสิ้นสุดสมาชิกภาพ
ของสมาชิกสภาเทศบาลในกรณีที่ศาลชั้นต้นมีคำพิพากษาให้เพิกถอน
สิทธิเลือกตั้ง

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นได้มีหนังสือ ที่ มท ๐๘๐๔.๓/๗๔๑๙ ลงวันที่ ๕ กันยายน ๒๕๕๗ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สรุปความได้ว่า กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นได้รับเรื่องหรือจากจังหวัดกาฬสินธุ์และจังหวัดอุบลราชธานีเกี่ยวกับการพ้นจากตำแหน่งของนายกเทศมนตรีและการสิ้นสุดสมาชิกภาพของสมาชิกสภาเทศบาลในกรณีที่ศาลชั้นต้นมีคำพิพากษาให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง และกระทรวงมหาดไทยได้รับหนังสือจากสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง แจ้งเรื่องการวินิจฉัยชี้ขาดเกี่ยวกับการสิ้นสุดสมาชิกภาพของสมาชิกสภาเทศบาลตำบลทะเลน้อย จังหวัดพัทลุง โดยมีรายละเอียดดังนี้

๑. กรณีจังหวัดกาฬสินธุ์

จังหวัดกาฬสินธุ์มีหนังสือถึงกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นขอหารือเกี่ยวกับกรณีนายพิสันต์ ก้าววงศ์ นายกเทศมนตรีตำบลสเปียง จังหวัดกาฬสินธุ์ ซึ่งเมื่อวันที่ ๒๘ ธันวาคม ๒๕๕๕ ศาลจังหวัดกาฬสินธุ์มีคำพิพากษาในคดีหมายเลขแดงที่ ๕๓๒๙/๒๕๕๕ ว่า นายพิสันต์ฯ ได้ยื่นแบบรายงานการแสดงผลรับและรายจ่ายในการเลือกตั้งไม่ถูกต้องครบถ้วนตามความเป็นจริง ซึ่งเป็นความผิดตามมาตรา ๕๕ วรรคหนึ่ง ประกอบกับมาตรา ๑๑๗ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๕ ให้จำคุก ๓ เดือน และปรับ ๒๐,๐๐๐ บาท โทษจำคุกให้รอการลงโทษไว้มีกำหนด ๑ ปี ตามมาตรา ๕๖ แห่งประมวลกฎหมายอาญา และให้เพิกถอนสิทธิการเลือกตั้งของจำเลยมีกำหนด ๕ ปี นับแต่วันที่คำพิพากษา ต่อมาในวันที่ ๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖ นายพิสันต์ฯ ได้ยื่นอุทธรณ์คำพิพากษาศาลจังหวัดกาฬสินธุ์ ต่อศาลอุทธรณ์ภาค ๔ และในวันที่ ๑๒ มิถุนายน ๒๕๕๖ ศาลอุทธรณ์ภาค ๔ มีคำพิพากษายืนตามคำพิพากษาศาลชั้นต้น ปัจจุบันคดีอยู่ระหว่างการฎีกา

จังหวัดกาฬสินธุ์จึงขอหารือว่า นายพิสันต์ ก้าววงศ์ จะต้องพ้นจากตำแหน่งนายกเทศมนตรีตามมาตรา ๔๘ ปัญญัติ (๔) และมาตรา ๔๘ เบญจ แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๕๔๖ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๔๖ ประกอบกับมาตรา ๔๕ (๓) และมาตรา ๓๔ (๔) แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๕ หรือไม่ อย่างไร

๒. กรณีจังหวัดอุบลราชธานี

จังหวัดอุบลราชธานีมีหนังสือถึงกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นขอหารือเกี่ยวกับกรณีนายสมหมาย แสงสว่าง นายกเทศมนตรีเมืองเดชอุดม และสมาชิกสภาเทศบาลเมืองเดชอุดม จังหวัดอุบลราชธานี ซึ่งเมื่อวันที่ ๑๗ มิถุนายน ๒๕๕๗ ศาลจังหวัดเดชอุดมมีคำพิพากษาในคดีหมายเลขแดงที่ ๑๑๗๐/๒๕๕๗ ว่านายสมหมาย แสงสว่าง นายกเทศมนตรีเมืองเดชอุดม และสมาชิกสภาเทศบาลตำบลเมืองเดชอุดม กับพวก ได้ร่วมกันปราศรัยที่เป็นความเท็จเกี่ยวกับโจทก์ อันเป็นการหลอกลวงเพื่อจูงใจให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งลงคะแนนเลือกตั้งแก่จำเลย ซึ่งเป็นความผิดตามมาตรา ๕๗ (๕) วรรคหนึ่ง และมาตรา ๑๑๘ แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๕ ประกอบกับมาตรา ๘๓ แห่งประมวลกฎหมายอาญา และให้ลงโทษจำคุกคนละ ๑๒ เดือน ปรับคนละ ๑๔,๐๐๐ บาท โทษจำคุกให้รอการลงโทษไว้มีกำหนด ๒ ปี ตามมาตรา ๕๖ แห่งประมวลกฎหมายอาญา และเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดคนละ ๑๐ ปี ต่อมานายสมหมายฯ และสมาชิกสภาเทศบาลตำบลเมืองเดชอุดมซึ่งเป็นจำเลยในคดีนี้ได้ยื่นอุทธรณ์คำพิพากษาศาลจังหวัดเดชอุดม และปัจจุบันคดีอยู่ระหว่างอุทธรณ์

จังหวัดอุบลราชธานีจึงขอหารือว่า นายสมหมายฯ จะต้องพ้นจากตำแหน่งนายกเทศมนตรีตามมาตรา ๔๘ ปัญญัติ (๔) และมาตรา ๔๘ เบญจ แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๔๖ และสมาชิกภาพของสมาชิกสภาเทศบาลเมืองเดชอุดมจะสิ้นสุดลงตามมาตรา ๑๙ (๔) และมาตรา ๑๕ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๔๖ ประกอบกับมาตรา ๔๕ (๓) และมาตรา ๓๔ (๔) แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๕ หรือไม่ อย่างไร

๓. กรณีจังหวัดพัทลุง

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งมีหนังสือถึงกระทรวงมหาดไทย แจ้งเรื่องการวินิจฉัยชี้ขาดเกี่ยวกับการสิ้นสุดสมาชิกภาพของสมาชิกสภาเทศบาลตำบลทะเลน้อย จังหวัดพัทลุง ในกรณีที่ศาลจังหวัดพัทลุงมีคำพิพากษาในคดีหมายเลขแดงที่ ๓๙๘๒/๒๕๕๖ เมื่อวันที่ ๒๖ ธันวาคม ๒๕๕๖ ว่า สมาชิกสภาเทศบาลตำบลทะเลน้อยได้จัดให้มีการปราศรัยหาเสียงอันเป็นการหลอกลวง บังคับ ชูเชิญ ใช้อิทธิพลคุกคาม ใส่ร้ายหรือจูงใจให้เข้าใจผิดเกี่ยวกับผู้สมัครรับเลือกตั้ง นายกเทศมนตรีตำบลทะเลน้อยและสมาชิกสภาเทศบาลตำบลทะเลน้อย อันเป็นความผิดตามมาตรา ๕๗ (๒) และ (๕) และมาตรา ๑๑๘ แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๕ และมาตรา ๙๑ แห่งประมวลกฎหมายอาญา มีโทษจำคุก ๓ ปี ปรับ ๖๐,๐๐๐ บาท ให้รอการลงโทษจำคุกมีกำหนด ๒ ปี และให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดคนละ ๑๐ ปี ต่อมาจำเลยได้อุทธรณ์คำพิพากษาศาลจังหวัดพัทลุง ปัจจุบันคดีอยู่ระหว่างการอุทธรณ์

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งจึงขอให้กระทรวงมหาดไทยแจ้งไปยังผู้ว่าราชการจังหวัดพัทลุงให้อำนาจตามมาตรา ๑๙ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๔๖ พิจารณาดำเนินการเพื่อให้สมาชิกสภาเทศบาลตำบลทะเลน้อยสิ้นสุดสมาชิกภาพ อย่างไรก็ตาม กระทรวงมหาดไทยไม่เห็นด้วยกับความเห็นของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งและไม่สามารถหาข้อยุติได้ จึงมอบหมายให้กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นหารือมายังสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ทั้งนี้ ในกรณีดังกล่าวข้างต้น สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งมีความเห็นว่า แม้ว่าคำพิพากษาให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งจะเป็นเพียงคำพิพากษาศาลชั้นต้นและคดียังไม่ถึงที่สุด แต่เมื่อคำพิพากษานั้นยังไม่มีเปลี่ยนแปลง ต้องถือว่าคำพิพากษาของศาลยังมีผลอยู่ จึงถือว่าเป็นบุคคลผู้มีลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งตามมาตรา ๔๕ (๓) ประกอบกับมาตรา ๓๔ (๔) แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๕ แล้ว ตามแนวทางมติคณะกรรมการการเลือกตั้งในการประชุมครั้งที่ ๔๑/๒๕๕๒ เมื่อวันที่ ๘ เมษายน ๒๕๕๒ ประกอบกับคณะกรรมการการเลือกตั้งได้มีมติในการประชุมครั้งที่ ๑๑๕/๒๕๔๙ (๒๙) เมื่อวันที่ ๖ พฤศจิกายน ๒๕๔๙ ว่า เมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ประกาศผลการเลือกตั้งไปแล้ว การดำเนินการให้สมาชิกสภาท้องถิ่นพ้นจากตำแหน่งจึงเป็นอำนาจหน้าที่ของผู้ว่าราชการจังหวัดตามมาตรา ๑๙ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๔๖

อย่างไรก็ตาม กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นมีความเห็นว่า มาตรา ๓๔ (๔) แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๕ กำหนดว่า บุคคลที่อยู่ในระหว่างถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งในวันเลือกตั้งเป็นบุคคลต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิเลือกตั้ง และมาตรา ๔๑ แห่งพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว กำหนดว่า ในกรณีที่ศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุดให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของบุคคลใด และคณะกรรมการการเลือกตั้งได้รับแจ้งคำพิพากษานั้นแล้ว ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งแจ้งผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อบันทึกไว้ในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง และมาตรา ๔๒ กำหนดว่า ในกรณีที่ศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุดให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของบุคคลตามมาตรา ๔๑ ให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแจ้งต่อผู้อำนวยการทะเบียนกลางตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎร เพื่อแก้ไขบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งให้ถูกต้องต่อไป และมาตรา ๔๕ กำหนดว่า ให้บุคคลที่ต้องคำพิพากษาให้จำคุกหรือถูกขังอยู่ โดยหมายของศาล และบุคคลที่ต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่ากระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ไม่ว่าจะได้รับโทษหรือไม่ เป็นผู้ที่มีลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้ง ดังนั้น กรณีที่ศาลมีคำพิพากษาให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งบุคคลใด และบุคคลนั้นได้นอโทษหรือยื่นฎีกาคำพิพากษาดังกล่าว จึงถือว่าคดียังไม่ถึงที่สุด และเมื่อคดีเกี่ยวกับการเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งยังไม่ถึงที่สุด บุคคลดังกล่าวจึงไม่เป็นผู้มีลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งตามมาตรา ๔๕ (๓) ประกอบกับมาตรา ๓๔ (๔) แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๕

โดยที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นและสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งมีความเห็นแตกต่างกัน ดังนั้น กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจึงขอหารือว่า เมื่อศาลชั้นต้นมีคำพิพากษานายกเทศมนตรีหรือสมาชิกสภาเทศบาลมีความผิดตามพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๕ และสั่งให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของนายกเทศมนตรีและสมาชิกสภาเทศบาล คำพิพากษาดังกล่าวจะมีผลให้นายกเทศมนตรีและสมาชิกสภาเทศบาลมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๔๕ (๓) ประกอบกับมาตรา ๓๔ (๔) แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๕ อันเป็นเหตุให้นายกเทศมนตรีพ้นจากตำแหน่งและสมาชิกภาพของสมาชิกสภาเทศบาลสิ้นสุดลงหรือไม่ อย่างไร

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑) ได้พิจารณาข้อหารือของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น โดยมีผู้แทนกระทรวงมหาดไทย (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น) และผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นผู้ชี้แจงข้อเท็จจริงแล้ว เห็นว่า ข้อหารือนี้มีประเด็นที่ต้องพิจารณาเพียงประเด็นเดียวว่า เมื่อศาลชั้นต้นมีคำพิพากษาให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของนายกเทศมนตรีและสมาชิกสภาเทศบาลแล้ว แต่คดียังไม่ถึงที่สุดเนื่องจากยังอยู่ระหว่างการอุทธรณ์หรือฎีกาคำพิพากษา ในกรณีเช่นนี้จะถือว่า นายกเทศมนตรีและสมาชิกสภาเทศบาลดังกล่าวอยู่ในระหว่างถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งอันเป็นเหตุให้ต้องพ้นจากตำแหน่งนายกเทศมนตรีหรือสิ้นสุดสมาชิกภาพของสมาชิกสภาเทศบาลหรือไม่ อย่างไร

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑) พิจารณาแล้วเห็นว่า การเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมิใช่เป็นโทษทางอาญา ดังที่ศาลฎีกาได้เคยวินิจฉัยไว้แล้วในคำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๓๓๔๐/๒๕๕๐^๑ เมื่อศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของบุคคลใดแล้ว จึงต้องพิจารณาว่าคำพิพากษานั้นมีผลตั้งแต่วันที่ใด ซึ่งเมื่อพิจารณามาตรา ๑๕^๒ และมาตรา ๑๘๘^๓ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ประกอบกับ มาตรา ๑๔๕ วรรคหนึ่ง^๔ และมาตรา ๒๓๑ วรรคหนึ่ง^๕ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งแล้ว จะเห็นว่ากฎหมายกำหนดให้คำพิพากษามีผลตั้งแต่วันที่ได้อ่านในศาลโดยเปิดเผยเป็นต้นไป และให้มีผลผูกพันคู่ความนับตั้งแต่วันที่ศาลได้พิพากษาหรือมีคำสั่ง จนถึงวันที่คำสั่งนั้นได้ถูกเปลี่ยนแปลง แก้ไข กลับหรือดลเสีย และการยื่นอุทธรณ์ย่อมไม่เป็นการทุเลาการบังคับตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลชั้นต้น เว้นแต่ผู้อุทธรณ์จะยื่นคำขอทุเลาการบังคับตามคำพิพากษาและศาลอุทธรณ์ทุเลาการบังคับนั้น

^๑คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๓๓๔๐/๒๕๕๐ ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า “การกระทำของจำเลยที่ ๑ และที่ ๓ เป็นกรรมเดียวเป็นความผิดต่อกฎหมายหลายบท โดยนอกจากมีความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๗ แล้ว ยังมีความผิดต่อพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล พ.ศ. ๒๔๘๒ มาตรา ๕๙ ซึ่งบัญญัติให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดเวลาไม่ต่ำกว่าสี่ปีและไม่เกินแปดปีด้วย อันเป็นมาตรการที่มุ่งจำกัดสิทธิของเจ้าพนักงานผู้ดำเนินการเลือกตั้งซึ่งกระทำหน้าที่โดยทุจริต ไม่ใช่โทษตามกฎหมาย ดังนั้น เมื่อศาลลงโทษจำเลยที่ ๑ และที่ ๓ ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๗ ซึ่งเป็นบทที่มีโทษหนักที่สุดเพียงบทเดียวตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๙๐ ศาลก็ต้องสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของจำเลยที่ ๑ และที่ ๓ ด้วย ตามที่กฎหมายบัญญัติบังคับไว้ โดยไม่อาจใช้ดุลพินิจเป็นอย่างอื่นได้ มิฉะนั้นจะเป็นการขัดต่อเจตนารมณ์ของกฎหมาย”

^๒มาตรา ๑๕ วิธีพิจารณาข้อใดซึ่งประมวลกฎหมายนี้มีได้บัญญัติไว้โดยเฉพาะ ให้นำบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาใช้บังคับเท่าที่พอจะใช้บังคับได้

^๓มาตรา ๑๘๘ คำพิพากษาหรือคำสั่งมีผลตั้งแต่วันที่ได้อ่านในศาลโดยเปิดเผยเป็นต้นไป

^๔มาตรา ๑๔๕ ภายใต้บังคับบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้ว่าด้วยการอุทธรณ์ฎีกา และการพิจารณาใหม่ คำพิพากษาหรือคำสั่งใด ๆ ให้ถือว่าผูกพันคู่ความในกระบวนการพิจารณาของศาลที่พิพากษาหรือมีคำสั่ง นับตั้งแต่วันที่คำพิพากษาหรือมีคำสั่ง จนถึงวันที่คำพิพากษาหรือคำสั่งนั้นได้ถูกเปลี่ยนแปลง แก้ไข กลับหรือดลเสีย ถ้าหากมี

ฯลฯ

ฯลฯ

^๕มาตรา ๒๓๑ การยื่นอุทธรณ์ย่อมไม่เป็นการทุเลาการบังคับตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลชั้นต้น แต่คู่ความที่ยื่นอุทธรณ์อาจยื่นคำขอต่อศาลอุทธรณ์ไม่ว่าเวลาใด ๆ ก่อนพิพากษา โดยทำเป็นคำร้องชี้แจงเหตุผลอันสมควรแห่งการขอ ให้ศาลอุทธรณ์ทุเลาการบังคับไว้

ฯลฯ

ฯลฯ

โดยที่ข้อเท็จจริงตามกรณีที่หารือมานี้ไม่ปรากฏว่าศาลอุทธรณ์ได้สั่งทุเลาการบังคับคำพิพากษาศาลชั้นต้นไว้ การเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของนายกเทศมนตรีและสมาชิกสภาเทศบาลโดยคำพิพากษาศาลชั้นต้นจึงมีผลนับตั้งแต่วันที่ศาลมีคำพิพากษา นับแต่นั้นเป็นต้นมานายกเทศมนตรีและสมาชิกสภาเทศบาลจึงอยู่ในระหว่างถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งและเป็นเหตุให้นายกเทศมนตรีต้องพ้นจากตำแหน่งและสมาชิกภาพของสมาชิกสภาเทศบาลต้องสิ้นสุดลงตั้งแต่วันที่ศาลชั้นต้นมีคำพิพากษาดำเนินการ ทั้งนี้ ตามมาตรา ๔๘ ประมวลกฎหมาย (๔)^๖ ประกอบกับมาตรา ๔๘ เบญจ^๗ และมาตรา ๑๙ (๔)^๘ ประกอบกับมาตรา ๑๕ วรรคสอง^๙ แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖

มาตรา ๔๘ ประมวลกฎหมาย นายกเทศมนตรีพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

- (๑) ถึงคราวออกตามวาระ
- (๒) ตาย
- (๓) ลาออก โดยยื่นหนังสือลาออกต่อผู้ว่าราชการจังหวัด
- (๔) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๔๘ เบญจ

ฯลฯ

ฯลฯ

มาตรา ๔๘ เบญจ บุคคลผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นนายกเทศมนตรีต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น และต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้ ด้วย

- (๑) มีอายุไม่ต่ำกว่าสามสิบปีบริบูรณ์ในวันเลือกตั้ง
- (๒) สำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีหรือเทียบเท่า หรือเคยเป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นผู้บริหารท้องถิ่น หรือสมาชิกรัฐสภา
- (๓) ไม่เป็นผู้ที่พ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาท้องถิ่น คณะผู้บริหารท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น รองผู้บริหารท้องถิ่น หรือที่ปรึกษาหรือเลขานุการของผู้บริหารท้องถิ่น เพราะเหตุมีส่วนได้เสียไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อมในสัญญาที่กระทำกับองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ยังไม่ถึงห้าปีนับถึงวันรับสมัครเลือกตั้ง
- (๔) เคยเป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ซึ่งถูกให้พ้นจากตำแหน่งเนื่องจากกระทำการทุจริตหรือประพฤติมิชอบ

มาตรา ๑๙ สมาชิกภาพของสมาชิกสภาเทศบาลสิ้นสุดลงเมื่อ

- (๑) ถึงคราวออกตามวาระ หรือมีการยุบสภาเทศบาล
- (๒) ตาย
- (๓) ลาออก โดยยื่นหนังสือลาออกต่อผู้ว่าราชการจังหวัด
- (๔) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๕ วรรคสอง
- (๕) ขาดประชุมสภาเทศบาลสามครั้งติดต่อกันโดยไม่มีเหตุอันสมควร
- (๖) กระทำการอันต้องห้ามตามมาตรา ๑๘ ทวิ

ฯลฯ

ฯลฯ

มาตรา ๑๕

ฯลฯ

ฯลฯ

ผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาเทศบาล นอกจากต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นแล้ว จะต้องไม่เป็นผู้ที่พ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาท้องถิ่น คณะผู้บริหารท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น รองผู้บริหารท้องถิ่น หรือที่ปรึกษาหรือเลขานุการของผู้บริหารท้องถิ่น เพราะเหตุมีส่วนได้เสียไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อมในสัญญาหรือกิจการที่กระทำกับองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ยังไม่ถึงห้าปีนับถึงวันรับสมัครเลือกตั้ง

ฯลฯ

ฯลฯ

ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๔๖ และมาตรา ๔๕ (๓)^{๑๐} ประกอบกับมาตรา ๓๔ (๔)^{๑๑} แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๕ การที่มีการอุทธรณ์หรือฎีกาคำพิพากษาของศาลชั้นต้นต่อไป จึงไม่มีผลเปลี่ยนแปลงการถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งแต่อย่างใด

(นายดิสทัต โหตระกิตย์)
เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
พฤษภาคม ๒๕๕๘

^{๑๐}มาตรา ๔๕ บุคคลผู้มีลักษณะดังต่อไปนี้เป็นบุคคลต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้ง

(๑) ติดยาเสพติดให้โทษ

(๒) เป็นบุคคลล้มละลาย

(๓) เป็นบุคคลผู้มีลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิเลือกตั้งตามมาตรา ๓๔ (๑) (๒) หรือ (๔)

ฯลฯ

ฯลฯ

^{๑๑}มาตรา ๓๔ บุคคลผู้มีลักษณะดังต่อไปนี้ในวันเลือกตั้งเป็นบุคคลต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิเลือกตั้ง

(๑) วิกลจริต หรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ

(๒) เป็นภิกษุ สามเณร นักพรต หรือนักบวช

(๓) ต้องคุมขังอยู่โดยหมายของศาลหรือโดยคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมาย

(๔) อยู่ในระหว่างถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง

(๕) มีลักษณะอื่นตามที่กฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนด